

Planlama Dergisi'nin 2022 yılına ait ilk sayısını sizlerle paylaşıyor olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Dergimize yayımlanmak üzere çalışmalarını ileten, iletilen çalışmaları gönüllülük esasına bağlı olarak değerlendiren ve bu akademik çalışmaları takip edip okuyan herkese çok teşekkür ediyoruz. Bu yıl ikinci sayımızda sizlerle bir görüş, üç derleme ve dokuz araştırma makalesi paylaşıyoruz.

Ulaşım sisteminin bir parçası niteliğinde olan otopark alanlarına yönelik 1976 yılında çıkarılan ve 1981, 1990, 1991, 1993, 2018 yıllarında sistematik şekilde düzenlemelere tabi olan otopark yönetmeliği arz-talep ilişkiseliliğinden çıkamayan, konvansiyonel bir yaklaşımla geliştirilmiştir. Bir soruna çözüm bulma stratejileri yurt dışı örneklerinde problemin kaynağına odaklanarak araç sahipliğini azaltacak politikaların gerekliliğiyle ilerlerken, ülkemizdeki otopark problemiği araç sahipliğini artıracak şekilde gerçekleşmektedir. Dergimizde yer alan ilk görüş yazısı otopark yönetmeliğinin tarihsel sürecini değerlendirirken, çözüm önerilerini de sıralamaktadır.

Dergimizde yer alan derleme makaleler; kentsel mekânın sosyallik üzerindeki etkileri, sosyal sürdürülebilirlik için katılım ve "direnişçi planlama" başlıklarına odaklanmaktadır. Kentsel mekânın oluşturulmasında erişilebilirlik, fonksiyon, imar planları, idarecilerin vizyonları etkili olurken; mekânın oluşumunun ardından bir sosyal dinamik ve yaşam formu ortaya çıkmaktadır. İlk derleme makalemiz kentnin maddeselliği ve sosyal formlar arasındaki etkileşimi görünür kılan biçim odaklı teorik perspektifi kentsel çalışmalar alanında genişletmektedir. Sürdürülebilirlik kavramı, ekolojik eşiklerin aşılmasının sonuçlarının hissedilmesiyle birlikte politik söylemin olduğu kadar planlama literatürünün de bir parçası hâline gelmiş; toplumun çeşitlenin ihtiyaçlarının ve isteklerinin görülerek bu sürecin kurgulanması gerekliliği ise katılım çalışmalarını beraberinde getirmiştir. İkinci derleme makalemiz sosyal sürdürülebilirliğin inşasında katılım ilkesinin rolünü ve günümüzde yaygınlaşan popülist eğilimlere karşı katılımcı mekanizmaların önemini konut alanları üzerinden tartışmaya açmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde liberal politikaların terk edilerek neoliberal politikaların izlenmeye başlandığı 1970-1980'li yıllar, insan haklarının yeterince gelişmemiş olmasının bir sonucu olarak eşitsizlikler de doğurmuştur. "Direnişçi planlama" tam da bu noktada halkın belirli yasal boşluklar bularak kendini planlamanın paydaşı hâline getirilmesini ifade etmektedir. Son derleme çalışması, "direnişçi planlama" teorisini örnekler üzerinden tartışmaya açmaktadır.

Dergimizde yer alan araştırma makaleleri, derleme makaleler gibi çeşitlilik arz etmektedir. İlk çalışma, çağdaş feminist edebiyat eleştirisinin önde gelen isimlerinden Julia Kristeva'nın hangi motivasyonla Platon'un mekânsala ilişkin chora kavramına yöneldiğini ve neden bu kavramla analogi yaptığını ortaya koymakta; kendi alanı ile coğrafya arasında kurduğu bu iletişimi mekânsal dönüşün bir boyutu olarak anlamlandırmaya çalışmaktadır. Sonraki çalışma, yaşadığımız coğrafyanın gerçeği olan afet politikalarına ve dolayısıyla afet planlamasına odaklanmaktadır. 5393 sayılı Belediye Yasası, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun gibi afetle ilgili oluşturulan mevzuat mekânsal planlama bağlamıyla tartışmaya açılmaktadır. Bir diğer çalışma, kıyı mevzuatını mercek altına alarak Aydın İli Kuşadası İlçesi kıyı kullanım arazi kararlarının mevzuat değişimleriyle ilişkisellik içerisinde incelemektedir.

Kentsel mekânın değişimi sosyal, politik ve ekonomik faktörler etrafında gerçekleşmekte olup, takip eden üç araştırma makalesi farklı yöntem ve amaçlarla bu değişim sürecini analiz etmektedir. Bu çalışmalar, kentsel mekânın değişimini döngüler şeklinde inceleyen İzmir Keresteciler Çarşısı; jeofizik yöntemlerle tarihsel süreklilikleri analiz eden Edirne Makedonya ve Sarayıçlı Yerleşimi ve alternatif tiyatro sahnelerinin yer seçimi üzerinden kamusalılığı tartışan Kadıköy örneğidir.

Dergimizin bu seneki ilk sayısında yer alan son üç araştırma makalesi de oldukça niş konulara odaklanması açısından son derece dikkat çekicidir. Erişilebilirlik, kentsel bellek ve kentsel tasarım rehberlerini konu alan bu makalelerde erişim, kamu kurumları ve eğitim; kentsel bellek, tarihi kültürel yapılar; kentsel tasarım rehberleri ise mekân kalitesi ve kullanımı üzerinden değerlendirilmektedir. Bu anlamıyla planlamanın güncel meselelerine değinilmekte; park alanlarının erişimi ile spor alanlarının dönüşümü, kaybolan kentsel bellek ve kent güvenliği açısından kentsel tasarım rehberleri tartışmaları literatürde yeni alanlar açılmaktadır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın yayın organı olan Planlama Dergisi; planlama, tasarım, kent sosyolojisi ve kentsel ve bölgesel çalışmalar alanlarındaki araştırmalarla gün geçtikçe zenginleşiyor. Dergimize çalışmalarını ileten araştırmacılara ve hakemlikleriyle çalışmaların değerlendirilmesine katkı sunan akademisyenlere ve uzmanlara teşekkürlerimizi sunuyoruz.